

REDACTIUNEA,
Administrația și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Articolii neînscrise nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Înseriate
se primesc la Administrația
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI de ANUNȚURI:
la Vicea la M. Dukas Nachf.,
Max. Angenfeld & Emmerle
Leiner, Heinrich Schalek, A. O-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Brașov la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
bold (VII) Erszébet-Körut
Prețuri inserțiilor: o serie
armonioasă pe o coloană 16 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anstro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălătați.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrația, Piața mare
bărgul lui Nr. 30, etajic
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 182.

Brașov, Duminică 23 August (5 Septembrie).

1909.

Pentru limbă și credință.

Motto: Doamne Isuse Christoase, Dumnezeul nostru, Căla ce ai dat pacea Ta oamenilor și darul preasfântului Duch... L'ai dat celor credincioși spre moștenire neștearsă, și mi-ai arătat acest dar, L'ai trimis ucenicilor și apostolilor Tăi, și Le-ai întărit buzele lor cu limbi de foc, prin care tot neamul omenesc în a sa limbă și în auzul urechii, primind cunoștința de Dumnezeu, ne-am luminat cu lumina Duhului și am scăpat de înșelăciune ca dintru întunec: ...deschide-mi și mie păcătosului buzele și mă învăț cum să cuvinesc a mă ruga...

Din rugăciunea dela Rusali.

Vremurile vitrege ale principilor ardeleni calvinii pare-că au început a reinvia. Aceia au avut îndrăzneala a atinge însăși esența credinței părinților noștri. Ca să fie poporul nostru mai accesibil pentru credința calvină, i-au oferit veninul legii străine în forma plăcută a limbii românești. Dar instrăinarea de legea strămoșească nu le-a succedat.

Stăpânitorii noștri de astăzi — convinși că ținem morțiș la credința bisericilor noastre — fac acum o nouă încercare de instrăinare, oferindu-ne învățăturile religiei noastre proprii în haina limbii maghiare.

Scopul este clar, oricât ar vrea cercurile oficiale dela culte să-l ascundă.

Ministrul, respective secretarul lui de stat, cere în ordinațiunile sale, cari nu au nici o bază legală, că „în cele 3 cursuri superioare ale școalelor populare de stat să explice cateheții noștri principiile și dogmele de credință mai importante și în limba maghiară”, însă în practică revizorii școlari pretind recitarea rugăciunilor în limba maghiară.

Rugăciunile cuprind doară, împreună cu Credeul, cele mai importante temelii ale credinței. Elevii români ai școalelor de stat învață limba maghiară, căci toate celelalte obiecte de învățământ se propun în această limbă; deși nu în scopul de a învăța această limbă s'au dat nouele ordinațiuni ministeriale.

Învățarea rugăciunilor și adevărilor de credință în limba maghiară nu poate deci urmări altceva, decât a desrădăcina din sufletul elevilor Români acel simț firesc de a să ști ruga numai în limba mamei, care l'a născut și care l'a învățat mai întâi acelea rugăciuni. Acest învăț, acest instinct religios, este o mare forță în viața sufletească a fiecărui om, căci determină pentru întreg viitorul omului modul lui de gândire, formând în mare măsură cuprinsul vieții sale sufletești.

Odată atacată fiind această temelie a sufletului românesc, acela devine mai accesibil pentru instrăinare. Deci ordinațiunile ministrului Apponyi sunt a se privi de un atac la existența națională a neamului românesc din Ungaria. Însă — pe lângă aceasta — ele sunt o ingerență îndrăzneală în viața internă a bisericii noastre singură competentă a-și crește în cele religioase pe fii săi credincioși. Biserica română folosește de veacuri,

ca limbă liturgică limba românească. Aceea s'a introdus cu consensul întregii biserici vii, a episcopului și clerului său pe baza dreptului divin, ca fiecare popor să învețe în limba sa adevărurile legii lui Christos și pe baza cărților simbolice, aprobate de biserică. Rugăciunile și toate, au textul lor canonic.

Preotul, episcopul sau altul, care s'ar abate dela aceasta, ar comite un păcat grav împotriva bisericii sale, ba chiar împotriva existenței ei, căci admitând la ordinul puterii lumești schimbări locale în limbă, — acelea ușor pot provoca și alte schimbări în cele mai esențiale. Remonstranțele conzistorului dela Sibiu și alți articoli publicați deja au dovedit, că nici chiar legile țării nu oferă ministrului nici un razim, din contră legile, la cari se provoacă, dau drept bisericii a dispune după plac în această privință.

Atacul este deci a se considera de foarte grav, mai ales că la poporul român, ca la nici unul altul, legea creștinească este concrescută cu limba sa națională și a le despărți însemnează a lovi în firea sufletească a poporului nostru.

Vorba înțeleaptă a lui Felix Dahn, că „sufletul poporului trăiește în limba sa”, o simțim și o știm cu toții; de aceea atât din motive pur religioase, cât și din motive naționale, trebuie să respingem atacul hotărât și unanim.

Aici șovăire și nehotărâre nu încap. Dela opincă până la vladică trebuie să fim cu toții hotărâți; și categorice trebuie să se răspundă ministrului de culte: Nu ne vom suporta ordinațiunilor emise în cauza catechisării elevilor români dela școalele de stat să știm că se va deschide pământul, și va amenința a ne înghiți.

Chestiunea aceasta este pendentă de multă vreme, 6—7 ani. Miniștrii de culte au știut, că n'au nici o bază legală în pretenziunea lor; dară au îndrăznit a o face, cunoscându-ne slăbiciunea și lipsa de rezistență. Și totuși îndrăzneala miniștrilor n'a fost prea mare. Ordinul în privința limbii de catechizare l'a început n'a fost general, ci s'a dat numai către unii revizori școlari. A erup conflictul mai întâi la Apahida, înainte cu ani de zile. Porunca de a catechiza în limba maghiară a dat-o directorul școlii de stat de acolo. Conzistorul din Sibiu s'a opus, protestând la ministru. Acesta nu răspunde nimic conzistorului. Catechetul român continuă a-și face datorița. La un an se repetă atacul la Abrud. Directorul școlii de stat trece orice margini. Interzice catechizarea în românește, confiscă cărțile de religie etc. Conzistorul protestează cu energie. Ministrul nu-i răspunde nimic, dară directorul dela Abrud restituie cărțile și bate în retragere. Altă dată se ivește acelaș lucru la Făgăraș, apoi în Treiscaune, unde s'au găsit și preoți slabi, cari — fără știrea superiorității — au ince-

put a propune și în limba maghiară. Cu timpul cazurile s'au sporit, și la urmă pretinde ministrul direct întreținerea limbii maghiare la catechizare; altcum detrage cateheților remunerația, de 30—100 cor. anual, ce-o au din vistieria țării cei mai mulți. Conzistorul i-a oprit. Preoții au slujit fără remunerație, unii chiar în comune sau orașe îndepărtate.

Jocul acesta a ministrului cu porunci sporadice și mai mult confidentiale, arată, că la început n'au avut îndrăzneală. Aceasta a crescut însă cu venirea la cârmă a contelui Apponyi.

El presupune, că vom ceda, ne vom supune.

Indrăzneala acestui conte și-a ajuns culmea, când prin bani intenționează a nimici bisericile noastre românești. El a introdus adecă în art. de lege XIII din 1909, noua lege a congruei, dispozițiunea următoare:

»Ministrul dă o ordinațiune, preoții trebuie s'o execute. Dacă o ordinațiune a forului bisericesc îl oprește, ministrul provoacă acel for a-și revoca ordinul său în termen de 3 luni; altcum guvernul poate detrage congrua dela preoțimea din întreaga eparhia.

Astfel congrua devine sabia lui Damocle deasupra capului bisericilor noastre și a clerului ei.

Dară ori cu ce ne-ar amenința și oricari ar fi chiar urmările reale, noi nu putem ceda, căci prin aceasta am arăta că nu suntem în stare a ne apăra ceea ce avem mai scump, ultima fortăreață: biserica și limba ei canonică.

Toate corporațiunile bisericii ortodoxe române din patrie au avut prilegul a respinge atacul; iară acuma în situațiunea schimbată, respective înăspriță cu dispoziția artic. XIII din 1909, vor avea din nou ocazie a se pronunța. Competent este congresul național bisericesc, care se va întruni la toamnă. Acesta de sigur va decide în mod demn, respingând unanim și hotărât atacul. Rugăciuni în altă limbă nu ne trebuiesc.

Dacă ambele biserici românești vor purcede solidar și hotărât, noi avem firma convingere, că ministrul va ceda și nu va pretinde executarea ordinațiunilor sale, cari nu sunt legale. Iară pe baze nelegale nu credem că va îndrăzni să aplice mijloacele cele mai drastice: detragerea congruei pe toată linia. Părerea noastră merge într'acolo, că nu ne este permis a ceda nici atunci, când în adevăr urmarea ar fi pierderea congruei pe toată linia.

Apărarea credinței noastre și a limbii trebuie să ne fie tuturora mai scumpă, decât sutele de mii, cu cari ministrul vrea să ne umilească, să ne lege chiar mâinile și picioarele. Ba pierderea temporală a congruei poate deveni direct o binefacere pentru viitorul poporului nostru, căci ar reda clerul iarăși poporului, intereselor și aspirațiilor lui, de cari în mod atât de îngrijitor s'a depărtat aproape întreg. N'ai decât să trăești 2—3 săptămâni la sate și să te convingi, despre trista stare, în care a ajuns

clerul nostru și despre ținuta lui rușinoasă în toate daraverile poporului cu organele civile. Găsești sate, unde preoții noștri primesc la an 2000 până la 2500 cor. congruă; iară poporul — condus de organele civile fără bunăvoință față de el — pierde zeci de mii, plus pierderile morale și mai mari.

Dar noi ne temem, că ministrul — cunoscând acest efect al congruei — n'o va detrage, mai ales, că pe temelii unor ordinațiuni, cari n'au baze legale, nu poate produce zguduiri atât de adânci, cum ar produce detragerea congruei.

Se naște acum întrebarea: Ce-i de făcut?

Iată ce!

a) Bisericile române își au forurile competente. Ele s'au pronunțat și se vor pronunța și în viitor în proximile lor întruniri. Nădăjduim, că răspunsul ambelor va fi demn.

b) Pe lângă aceasta în adunările populare proiectate, să se facă obiect de discuție și acest atac și poporul să-l respingă cu indignare.

c) Mărimea atacului ar trebui să îndemne odată episcopatul ambelor biserici românești la o acțiune nu numai unitară, ci comună. Limba liturgică a ambelor biserici este amenințată; deci aceasta ar justifica în deajuns trecerea peste prejudețiile din trecut și o întrunire comună, care să decidă modul, cum să se aducă la cunoștința Coroanei acest grav atac, cerându-i scutul împotriva ordinațiunilor ilegale ale ministrului de culte.

Un asemenea pas ar întări mult poporul în rezistența sa față de atacurile zilnice ale limbii sale: iară de altă parte ar pune în mai mare respect pe îndrăzneții atacători, văzându-ne atât de solidari.

d) Iară acțiunea cea mai puternică trebuie să culmineze în angajarea tuturor cărturarilor și conducătorilor poporului nostru la munca grea și măreață a deșteptării și întăririi conștiinței naționale, căci aceasta este stânca cea mai puternică, de care se vor zdrobi toate atacurile analoage.

Toate mijloacele, de cari dispunem, trebuiesc exploatate în acest scop. Societățile și Reuniunile noastre, toate întrunirile de acest soi, publice, particulare și familiare. Mai ales „Asociațiunea” cu despărțimintele ei, trebuie să cerceteze comună de comună și — luând pildă dela unele despărțiminte conduse de bărbați cu pricepere — să știe răscolii prin glasul conferențiarilor săi sufletul masselor poporului, a părinților și în deosebi a mamei, a căror înrăurire asupra creșterii copiilor lor nu poate fi împiedecată de nici o forță omenească. — A întări prin cultură dragostea către limbă și neam nu poate fi contrar statutelor.

Când toate ținuturile românești vor fi în această privință deșteptate, vie atacuri cât de multe, căci nu ne vor clăti din loc. Vatra părintească va zdrobi în țanduri toate încercările

de instrăinare a sufletului copiilor săi. Aceasta nădejde ne-o întărește chiar idolul Maghiarilor, marele bărbat al lor *Ludovic Kossuth*, când zice:

„Vatra casei și nu școala este „tempul naționalității; iară femela — „mama — este preoteasa acestui temp. „plu, sub mâna căreia focul vestal al „naționalității nu se poate stinge. Cu „puterea acesteia școala nu se poate „lupta; și unde — la popoare stator- „nice — limba școalei este în con- „trast cu a vetrei părintești, acolo „negreșit școala pierde.

Rezistență pasivă de model! În urma demonstrațiilor turbulente din timpul din urmă, școala populară cehească din Unter-Themenau (Austria de jos) a fost închisă. Cehii însă nu și dau copiii la școala nemțească din localitate, ci constituie grupe mai multe la case particulare, țărănești, și chiamă aci pe foștii învățătorii, ba au adus chiar trei învățători noi, ca să dea instrucție băieților. La o grupă, instrucția dăinuște cam două oare, apoi învățătorul merge mai departe, din casă în casă. Școlarii fac progrese uimitoare!!

Cazul dela Orăștie se repetă!!

Români slăbănogi!

Primim cu datul de 2 Septembrie dela unul dintre bărbaiții noștri de mare valoare din Baia mare, scrisoarea aceasta.

„St. D-le Redactor! Din conturbarea sufletului, ce mă cuprinde, văzând pe toate liniile șovinismul maghiarizator, vă comunic următoarele: La gimnaziul de aci, directorul și șeful de clasă silește pe părinții copiilor, cu ocazia înscrierilor, a se declara și a se învoi, ca copiii lor să primească limba maghiară de limba religiei! Sărmanii părinți, temându-se de șovinismul infernal al profesorilor, aproape cu toții se învoiesc la propunerea religiei în limba maghiară. Apucăturile acestea desigur isvoresc din rescripte oculte ale ministrului, ca acesta să aibă temei a se provoca la învoirea părinților. Mă rog a încunoștiința publicul românesc și a combate ilegalitatea asta!“

Noi singuri am încerca înzadar a combate; noi nu putem decât să semnăăm primejdia cea nouă. Combaterea ei este datorința forurilor noastre bisericesti. Așteptăm și sperăm s'o facă fără șovăire și fără amănare!! Să dea ordin aspru ca tichetilor să nu implinească o declarație stoarsă cu sila! Și dacă aceștia nu se supun, să facă ce amintesc confrății noștri din Arad: Să le dea pedeapsa anatemei celor nesupuși!!

»Lupta« din Budapesta dă expresie voinței sale, că va avea grijă să angajeze în lupta noastră de apărare în contra ordonanței lui Apponyi și pe Sârbi și pe Ruteni, cari vor fi asemenea atinși de volnicia ministrului și de cari, mai ales

de Ruteni, Rusia nu a uitat încă cu desăvârșire.

Școala germană din Viena și congresul medicilor. Știrea dată de noi în numărul de ieri, despre încercările în jurul școalei germane din Budapesta, crește într'una în importanță. Ziarele încep a discuta chestia în articole prime. Se vestește mai pe urmă, că dela colonia germană din Budapesta s'a trimis un apel către medicii germani dela congres, îndemnându-i să nu ia parte la nici un banchet și alte acte de ospitalitate ale unui guvern care nu respectă limba statelor străine.

Apponyi pe semne, își presimte tot mai mult căderea, și vrea s'o facă cât se poate de glorioasă!!

La congresul catolicilor din Seghedin, unde se zice că s'au adunat aproape 30,000 de suflete, Șvabii din sudul Ungariei au lipsit aproape cu desăvârșire, cu toate că li-s'au făcut momeli cu făgăduiala, de a organiza deosebit o adunare nemțească!! Șvabii sunt foarte agitați, pentru că toate domeniile episcopilor catolice se dau în arândă la consorții ovrești, cu eschiderea publicității la concursuri. — Remarcăm din dările de seamă, făcute la congres, numărul de 220,000 mii membri noi, înscriși în cursul anului trecut la asociațiile catolice. Și să ne mai mirăm de plângerile socialiștilor împotriva »clericalismului«?

Probabila dizolvare a parlamentului austriac. După cum află ziarul »Hlas Narod« din Viena se adevărește știrea că parlamentul austriac central va fi dizolvat.

Regele George al Greciei despre mișcarea oșterilor. Ministrul de războiu al Greciei a avut Joi prima audiență la rege, care i-a spus următoarele cu privire la ultimele demonstrații ale oșterilor: »Ce rost a avut această mișcare? Dragostea mea pentru Grecia este adâncă și adevărată. Eu am făcut tot ce mi-a stat în putință și nu voi înceta niciodată de a lucra pentru interesele țării. Poporul trebuie să caute în altă parte răul, contra căruia s'a ridicat.«

Apponyi iarăși declară!

Numărul de Vineri al ziarului „Neue Fr. Presse“ aduce acest interviev cu ministrul nostru de culte:

»Mai întâiu nu este adevărat, că ordonanța se referă la școalele românești, sau peste tot la școalele unei națiuni. (Dar asta cine o afirmă?? — N. Red.) Ea se referă la școalele de stat, a căror limbă de instrucție, se știe, este cea maghiară. Faimele contrare sunt pornite din mala fides, sau din o superficialitate și nesocotită nepermisă în afaceri atât de importante.

Însă nici pentru școalele de stat nu se dă porunca, de a preda religia în ungurește, cum se spune, ci tocmai din contra — că religia s'ar putea preda în limba elevilor și în școalele populare de stat. (Bravo!!!) Nu se cere decât, ca în clasele superioare, băieților, cari și de altfel toate în ungurește le învață, să li se facă cunoscute și în ungurește câteva rugăciuni și elemente de credință. *Față de practica de*

până aci, care voia de fapt să impună învățământul maghiar chiar și în studiul religiei, dispozițiile luate acum sunt o concesie față de justele dorințe ale concetățenilor noștri cari nu vorbesc ungurește. (Streinătății se poate vorbi și astfel, firește! — N. R.) Lupta deci nu se poartă cu bună credință. Mai curând, și lupta asta nu-i altceva, decât o scenă a politiceii naționaliste destructive, care crede a se putea folosi de situația politică gravă pentru scopurile ei tainuite.

Motivul pedagogic al ordonanței este clar, ca ziua. E anume apropiată primejdia, ca acolo, unde învățământul se face în ungurește pentru materiile profane, dar limba aceasta este cu totul exilată din învățământul religiei, nu cumva în mintea copilului să se trezească iluzia unei contradicții între viața lui religioasă, și între datoriile lui de cetățean, al căror simbol este limba statului. (!) Prin aceasta, limba maghiară lui i se pare ceva profan, ce nu este vrednic a veni în atingere cu intimitatea sufletului său. Și nu cred să greșesc, dacă atribui chiar aceste intenții, celor ce vor avea să dea socoteală, pentru patima cu care se opun unei ordonanțe juste. E o mască numai abaterea luptei pe teren bisericesc, și încercarea de-a înfățișa ordonanța ca pe un atac împotriva bisericeii, și încercarea asta nu va reuși întâiasdată în urma faptului, că »ingrijorările« acestea le împărtășește numai o parte a clerului românesc. (??) Nici episcopii catolici de rit latin și rutean (așa mai înțelegem! — N. R.) cari vor fi având tot așa de concepții superioare despre independența bisericeii, ca și ierarhia română, nici bisericile protestante, cari sunt tot așa de geloase de autonomia lor, n'au făcut nici o remonstrație în contra dispoziției din chestie. (Ba bine că nu! Dar care dintre ele are limbă liturgică sau administrativă, deosebită de limba de stat? Și care dintre ele se mai numește biserică națională ca și cea ortodoxă română? Ce noroc pe capul lui Apponyi că e ministru și vorbește unui reporter de la »N. Fr. Pr.«!) De la unii episcopi catolici, (slovaci? — N. R.) am primit întrebare oficială, în privința modului de executare al ordonanței, însă nu s'a tras la îndolală de nici unul îndreptățirea ordonanței în principiu.

Fiindcă sunt deplin incredințat de corectitudinea legală, morală și politică a dispozițiilor luate, voiu ținea la ele între orice împrejurări, și nu cred să existe vreun guvern maghiar care să fie de alt punct vedere ca și acesta care a ținut seamă de toate sensibilitățile!*

Adecă se cere un lucru mic, și se ține seamă de sensibilități. Dar la rescriptele metropolitane nu se răspunde și se amenință cu luarea congruei de la clerul întreg!! Asta nu mai e »diplomație«, asta e bătae de joc mojicească!

Memoriei lui Dimitrie F. Caian.

București, 20 Aug. 1909

Gazetele de Marția trecută, ne aduceau dela Focșani, trista veste că D. F. Caian, prof. penzionar, președinte al Ligei culturale din Putna, a murit în 16 a. l. c. după o scurtă suferință.

Ziarul »Minerva« dela 19 Aug. aduce câteva date biografice despra regretatul Dimitrie F. Caian, din care cititorii au putut să găsească că repausatul, transilv-

nean de origină din jurul Clujului după ce a terminat studiile la Universitatea din Viena, ca stipendist al Blajului (în seminarul dela Sf. Barbara) a funcționat la Blaj, ca profesor dela 1863 până la 1868. Atunci fiind implicat în procesul făcut de Unguri blăjenilor pentru »Pronunciamentul« contra unirei Transilvaniei cu Ungaria, Caian, care pe atunci se numia Farago, trecu în România. Aci ajunse în scurt timp unul dintre cei mai distinși profesori și directori gimnaziali, la liceul din Focșani, pe care-l conduse cu mare tact timp de 15 ani până la 1899 când se penzionă. Pentru priceperea și energia lui cetățenii din Focșani l'au onorat alegându-l de primar al orașului, în care calitate a luptat mult pentru introducerea unei administrațiuni bune. Ceeace a fost Ioan Popescu dela Bărlad pentru dascălimea școalelor sătești nu numai din județul Tutova, ci din întreaga Moldovă, aceea a fost Caianu pentru școalele secundare (medii) din cea parte a României. De aceea cu drept cuvânt, scrie »Minerva« că în Caian s'a stâns una din marile figuri, care au luptat pentru întemeierea României moderne.

Cumcă regretatul Caianu a fost unul dintre principalii autori a aceluia faimos »pronunciament«, ne dovedesc gazetele dela 1868. Între altele »Gazeta Transilvaniei« Nr. 56 din Iulie 1868 scrie într'o corespondență din Blaj următoarele: »În cauza nevinovatului pronunciament dela 15 Maiu au fost ascultați de judecătorul de instrucție din Vașarheiu până acum 5 inși: Prof Farago, I. Moldovan la 17 și 13 a l. c., canonicul Vlasa și Mihali la 21, iar la 22 can. Cipariu... Tot așa scrie și »Federatiunea« din Pesta în Nr. 105 din 14/26 Iulie 1898.

Bătrânii își mai aduc aminte cum înainte vreme, când gazetarii și jandarmii ungurești nu erau așa de îngroziți de imaginata »Dacoromânie«, zic cum se sărbătoria, mai ales la Blaj, ziua de 3/15 Maiu; cu iluminăție, cu discursuri rostite de pe piatra mănăstirii, din locul de unde în 1848 tribunii fermeacau inimile Românilor; cu ieșirea tinerimei pe »Câmpul libertății«.

La 3/15 Maiu 1869, când se impliniră 20 de ani dela grandioasa adunare și proclamare din 1848, toată inteligența aflătoare în Blaj se adună la casa 11, într'o cameră din edificiul școalelor. Acolo se ceti — ne spune »Federatiunea« — »pronunciamentul« făcut de întrunirea aceasta.

»Pronunciamentul« cuprindea trei puncte mai speciale:

1. Declarația sau pronunciarea pentru autonomia Transilvaniei.
2. pronunciarea pentru reactivarea articolelor de lege aduși în dieta dela Sibiu în 1863/4;
3. pronunciarea pentru redeschiderea dietei transilvanene pe baza unei adevărate reprezentățiuni populare.*)

La acest »pronunciament« au fost aderat toți Români din Transilvania; iar regretatul Elie Macelar, pe atunci deputat în camera din Budapesta a fost făcut guvernului o energică interpelare în aceasta cestiune.

Nu-i aci locul să reîmprospetăm în memorie marea mișcare ce pricinuisă »nevinovatul pronunciament« printru toate popoarele Transilvanene și la Budapesta; aceasta e chemarea istoricului de pe acele vremuri. Am voit numai să aducem un mic tribut de recunoștință memoriei

*) A se vedea »Federatiunea« numărul citat

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din parabolele lui Krummacher.

Trad. de M. Strajanu.

Privighetoarea în colivie.

Un țăran intră în pompoasa locuință a unui fruntaș bogat. Aci auzi cântecul limpede a unei paseri într'o colivie aurită. Era o privighetoare. Țăranul se apropie și, răzimat pe bățul său, asculta melancolic. Servitorii bogatului se apropiară de el și-i ziseră: ce te surprinse, de stai așa gânditor?

Țăranul răspunse: »mi pare ciuda! și mă mir, cum voi și stăpânul vost. u puteți auzi cu inima liniștită jalnică plângere a paserii robite în strălucitul vostru palat.

— Nebunule, răspunse unul dintre servitorii, jalnică și-se pare ție cântarea privighetorilor pe câmp și în tufișurile pădurei?

— Nici decât, răspunse plugarul, din contra, acele cântări îmi umplu inima de o dulce bucurie și de admirațiune.

— Dar cântă acelea cu alt glas și în alt mod decât aceasta? întreba servitorul cu un surâs batjocuritor.

— Firește, răspunse țăranul. Privighetorile noastre vestesc, între ramurile verzi și înflorite, lauda firei întinerite, sub albastrul cer deschis ele cântă cântecul libertății, și lângă cuiburile, unde clocesc soțiile lor, ele cântă imnul iubirii.

Servitorii răsăru cu hohot la aceste vorbe și numiau pe țăran un nebun. Țăranul însă tăcu și se întoarse în locuința sa țărănească și la ogorul său.

Robii, înțeleg ei cântecul libertății și al iubirei!?

Darul braminului.

Sacontala, cea mai dragălașă și mai iubită din toate reginele, cari împodobiră cândva tronul Indiei, grațioasa soție a nobilului principe Wikrama, serba odată vesele zi a nașterii sale. Și bucuria răsuna în colibele și palatele întregii țări, însă mai viu și mai delicat vibra sunetul ei în fiecare inimă.

Pentru că fața reginei era frumoasă și blăjîină și privirea ochilor ei strălucea blând și dragălaș, ca soarele de sară când se pleacă după munte, și trimite de sus roua și răcoarea, ca să învieze dealurile și văile.

Așa era și fața Sacontalei. Pentru aceea locuitorii Indiei se uitau ca niște copii la neasămănata lor principesă cu dragoste, cu recunoștință și-i aduceau prețioase daruri de tot felul, cele mai frumoase plante ale țării, și miresme, și aur și pietri prețioase, iar alții se rugau lui Brama cerându-i binecuvântare.

Pe când mulțimea celor ce serbau se adunaseră la porțile princesei, iată veni și un bramin aducând în mână un coșuleț împletit din pipirig și acoperit pe margini cu mușchiu verde.

Servitorii curții, cari stau sub portice, ziseră văzându-l: O să se apropie braminul de strălucirea tronului cu coșulețul său de pipirig, acoperit pe margini cu mușchiu verde?

Dar braminul se apropia liber, cu inimă curată, puse coșulețul la picioarele Sacontalei și zise: Iată, bună domnițoară și mamă a poporului tău, acest pipirig din coșuleț, acest mușchiu delicat de pe dealuri și aceste simple floricele, au răsărit în cea vale depărtată, la marginea cea mai estremă a mării tale împărății, pe unde umblară picioarele tale, când îți suridea încă întâia primăvară a vieții.

Așa vorbi braminul, și coșulețul sta la picioarele Sacontalei.

Regina își pleca fața și privi coșulețul și floricelele din el; și surâse plină de grație, văzând florile din valea tinereții sale.

Braminul se întoarse înapoi, în singuratică vale, care acum i-se părea mai frumoasă și mai măreață, pentru că el văzuse surizând fața Sacontalei.

O i ț e l e.

Era o liniștită și senină sară de vară. Mama ședea în odăița de dormit lângă leagănul dragălașului ei pruceș, și-i cânta să-l adoarmă.

Atunci veni mica Adelaida cu ochii lucitori din grădină și zise: vaj, scumpă mamă, vino să vezi afară ceva așa de frumos!

Ce este? întreba mama.

O, e ceva foarte frumos, răspunse micuța, dar trebuie să vii să vezi!

Ași veni bucurios, răspunse cu blândete mama; dar uite, frățiorul trebuie să doarmă. Dragă mamă, replică fetița rugându-se, ia și pe frățiorul afară să vadă și el și să se bucure.

Mama se gândea în inima sa la simplitatea copilărească, care nu se poate bucura numai singură de frumosul și binele

regretatului profesor *Dimitrie Farago Caian*, care, pentru interesele generale ale neamului său, a fost prigonit și în cele din urmă a fost șilit să ia lumea în cap ca toți aleșii omenirii, care luptă pentru dreptate, pentru adevăr și pentru binele aceleia.

De aceea trebuie să iscălească toți Românii adevărați, certificatul dat memoriei lui *Farago Caian*, de cronicarul »Mînervei« cu cuvintele: »Caian a fost un român, iubitor și credincios cu trup și cu suflet neamului din care s'a născut. Pentru idealurile naționale a lucrat, a alergat fără oboseală în tot decursul vieții sale; pentru acestea s'a expus fără nici o șifală, adeseori cu risicul existenței sale.«

Da, a alergat fără oboseală, acu's 41 de ani pe drumul Vașarheiului — unde și-a jertfit existența personală din patrie; a alergat de la Blaj la *Focșani*, unde după 41 de ani de muncă desinteresată și-a găsit odihna vesnică trupului oboșit de a-tătea alergări după idealuri. Odihnește în pace, ființă nobilă, care ne-a lăsat moștenire o viață plină de pilde frumoase. Addio!

V. Gr. Borgovan.

Trialismul și anexiunea.

Problema îi agită acum și pe imperialiștii de la »Bud. Hirled«, indemnându-i să scrie în prim-articol: »La Viena este dorința generală a nemi în bogatul scaun episcopesc din Diacovar (Bosnia) tocmai pe mitropolitul Stadler, cel mai înverșunat dușman al națiunii maghiare, lărgind jurisdicțiunea lui și asupra catolicilor din Dalmația, care e teritor austriac, prin ceia ce trialismul devine fapt implinit pe terenul cel mai periculos, pe cel al autorității bisericești. Dar orice legătură între Dalmația și Bosnia Herțegovina este o nelegalitate flagrantă, până ce condițiile e anexiunii nu sunt codificate.

Și la miliție se mișcă. În locul comandanței militare din Zara, cum era până aci, se va înființa cu sediul la Mostar, un nou corp de armată sub a cărui comandă se va cuprinde, pe lângă Herțegovina, și sudul Dalmației, iar comanda corpului 15, din Serajevo, se va întinde și asupra Dalmației de nord. Gradul de inspector de trupe se va da pentru amândouă corpurile generalului Weresanin, care acum e în guvern civil, și cărui pe urmă o să-i dea titlul de guvern general.

Pe cine să numească de comandanți militari, asta-i un drept al Regelui, garantat prin legea, din 65—7. § 11, unde organizarea internă a armatei este decretată de competența Regelui ca șef suprem al armatei. Inșă unirea militară a două teritoriilor despărțite în urma dreptului public, și cu o poziție încă nefixată, este deja o chestie de domeniu politic, și înseamnă ingerință în drepturile parlamentului...«

STIRILE ZILEI.

— 22 August v.

Atragem atenția asupra articolului din fruntea ziarului nostru, primit din Sibiu dela unul dintre cei mai de seamă oameni ai noștri! Pe lângă celelalte calități articolul este de mare interes și pentru că în el se face istoricul conflictului dela întâele faze ale lui.

ce-l simte, ci dorește să împartă ori ce bucurie cu alții. Și zise întru sine: O, sufletul ei e încă aproape de împărăția cerului; cum i-s'ar putea refuza ceva!

Mama se ridică și privi în leagăn. Pruncul dormea liniștit. Apoi luă pe veselele fetiței de mână și zise: Acum să mă mir și eu de ceea ce ai văzut tu așa de frumos.

Când intrară în grădină, copila ridică mânuțele cătră cer și exclamă: vezi mamă, oițele pe cer. O turmă întreagă! nu-i așa? cât de frumoase și drăgălașe sunt!

Erau niște norișori fini, cari păreau niște miel mergând pe livada verde cu lâna albă și creată, care strălucia în razele unei frumoase lune pline.

Mama înălță privirea și contempla norișorii cu o bucurie melancolică. Pentru că ea se gândea la nevinovăția copilărească, care îmbracă lucrurile pământești cu o frumusețe cerească, și nu simte prăpastia, care desparte cerul de pământ. Așa vedea Adelaida în norișorii de pe cer mieii de pe pământ.

Ferice de tine! cugeta mama și strănse fetița la pieptul său.

Congresul studențesc din Iași. Comitetul pentru organizarea congresului studențesc ce va avea loc la Iași în zilele de 6, 7, 8 și 9 Septembrie v. aduce la cunoștința tuturor studenților că în urma ieșirii d-lui Mircea Rusu-Sirianu, din comitetul bucureștean, pentru a face înscrierile studenților bucureșteni și cei ai centrelor apusene, — toți studenții, cari s'au înscris la București, achitând și taxa de înscriere sunt rugați a-și trimite de urgență numai adresa și numărul cărții de student, comitetului organizator al congresului studențesc din Iași, pentru a li se expedie imediat programul, cartea de legimație și cupoanele de reducere cu 75 la sută pe C. F. R. Studenții cari s'au înscris fără a depune taxa, o vor trimite odată cu înscrierea. Deasemenea toți studenții, neînscrisi, cari doresc să participe la congres, sunt rugați a se grăbi cu înscrierea, trebuind a se ști din timp numărul participanților, pentru a se lua măsurile în ce privește masa și găzduirea în Iași, precum și în ce privește excursiunea.

Reprezentanța fundațiunii Gozdu s'a intrunit Sâmbătă în Sibiu, pentru rezolvarea agendelor curente, între cari și împărțirea stipendiilor. Pentru a participa la ședință au sosit la Sibiu P. S. Sa, Episcopul Ioan I. Papp al Aradului, P. C. Sa, protosințelul, G. G. Bogoevici secretarul fundațiunii, și domni: Dr. Iosif Gall, Ioan cav. de Pușcariu, Avram Berlogia și Nicolae Poynar, iar din Sibiu ia parte la ședință d-l Parteniu Cosma. Ședințele sunt conduse de I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu.

D-l Nicolae Iorga va ținea la Iași, în localul teatrului, luna aceasta, o conferință despre Cuza-Vodă, întrebându-se taxele de intrare pentru a face clădirile necesare la Vălenii de Munte.

Escadra de Dunăre a României la Severin. Escadra Dunărei compusă din 4 Monitoare și 8 Vedete sub comanda d-lui comandor C-tin Bălescu, se află de 6 zile în portul Severin, echipată ca în timp de campanie. Echipajul unui monitor se compune din 94 oameni și 6 ofițeri. Artileria unui monitor se compune din: 2 obuziere mari, unul înainte altul dindărăt; 3 tunuri 12 cm., cu bătaia de 10.000 m; 4 tunuri 47 cm. calibru, 44 lungime cu bătaia ca și la arma Manlicher 2000 m. Mașina motrică a monitoarelor de 60 cai putere se compune din 4 căldări, din care de obicei funcționează numai 2. Viteza maximă fiind 360 rotații pe minut, adică 12 mile pe oră. Mașina are 600 cai putere. Escadra cuprinde și opt vedete. Echipajul fiecărei vedete se compune din 18—20 oameni, comandate în parte de cătră un ofițer.

Bancă nouă românească, în Gherla, se va înființa cât de curând, la inițiativa d-lui canonic Ioan Georgiu. Listele de subscripție circulă încă. Se caută totodată un contabil.

Intinse măsurile polițienești pentru paza Țarului în Crimeea. Din Petersburg se anunță, că Țarul Nicolae II, având să se ducă în Crimeea la toamnă, autoritățile polițienești din toată Rusia de miază-zi au luat cele mai întinse măsurile în contra celor bănuiți. Guvernul neîncrezător însă a luat măsurile speciale, trimițând 300 de agenți din cei mai isteți, aleși de polițiile din Petersburg și Moscova, care au însărcinarea de a extirpa din rădăcină tot ce e suspect. Mulți evrei și intelectuali au fost deja închiși, sau expulzați. Șeful jandarmeriei, generalul Kurlow a sosit în Crimeea spre a supraveghea familia imperială.

La alegerile orășenești de la Lugoj, românii n'au putut să aducă la învingere pe un candidat al lor la postul de vice-notar, fiind în minoritate de 3 voturi. Tocmai atăta absentau dintre membrii români și după cum spune »Drapelul«, nemotivat.

»Cartea de aur« Volumul V. a apărut zilele acestea cuprinzând evenimentele politice dintre anii 1869—72. Rezervăm a vorbi mai pe lung despre ea, după ce vom primi la redacție volumul.

O nunță intreruptă de o fostă amantă. Joi dimineață s'a întâmplat în sala primăriei din Brăila un incident penibil, care a făcut mare senzație în oraș. Urma să se officieze nunta civilă a unui locotenent din artilerie cu o d-șoară din localitate. Iată însă că înainte de a intra în salonul oficial, o femeie cu 3 copii, plângând toți împreună, imploră pe tânărul logodnic să nu facă acest pas. Femeia era fostă amantă a locotenentului, cu care avusese 3 copii. Toată lumea a rămas pentru o

clipă în nedumerire, dar după câteva momente de reculegere femeia a fost îndepărtată, și nunta s'a săvârșit de cătră ofițerul stării civile.

Nebunia unei telefoniste. La Marsilia îngrijea de telefon o domnișoară de 18 ani dela ora 8 dimineața fără de a fi dejunat. La ora 12 ea a început deodată a pune legături false vorbind adesea ea însăși în locul persoanelor chemate. Intre altele ea a anunțat polițiile din Marsilia și Paris despre un atentat proiectat al anarhiștilor. Urmarea acestei înștiințări a fost că tcti călătorii sosiți au fost observați în mod riguros și cum unii au dat loc la bănelii ei au fost și arestați Unii bărbați au fost înștiințați, că femeile lor îi trudează, și cum moravurile din Marsilia sunt cam ușoare, n'a fost greu să producă încurcături nesfârșite. Cea mai mare pagubă însă a pricinuit-o faptul că legăturile cerute de bursa din Paris au fost sau neglijate sau rău puse. Unii oameni ai bursei au amenințat cu acțiuni de daune interese. Cu toate plângerile fata a rămas la telefon până la ora 2 după amiază continuând a produce încurcături. Când îi s'a cerut apoi ca să lase locul alteia, ea a refuzat și a stricat aparate numeroase. A trebuit să fie legată de mâni și de picioare pentru a putea fi scoasă. În măsură mai mică aceleași lucruri se întâmplă și cu telefonistele cari se bucură de plenitudinea judecății pentru a nu zice a minții lor.

Somnambulul din calea Dudești. Din București se anunță: alaltăeri noaptea mahalagii din calea Dudești și străzile de prin prejur s'au pus în mișcare în urma unui zvon, care s'a răspândit cu o iuteală neobicinuită. Era vorba de un nou somnambul. Mii de oameni au alergat în grabă la fața locului și încercările sub-comisarului Orezeanu de a împrăștia publicul au rămas infructuoase. S'a cerut ajutorul jandarmilor de la prefectura poliției Capitalei. Dându-se alarma a sosit la fața locului inspectorul Oprescu precum și un mare număr de agenți de siguranță. Tânărul Iacob Hermis, de 17 ani, din serviciul băcanului Const. Gianizis din calea Dudești, Nr. 93, de doua zile ese noaptea pe o casă. Somnambulul este un băiat slab, palid oacheș și cu o privire oboșită. El a fost dus la circ. 27 însoțit cu mare alai.

O doftorie ieftină de casă. — Pentru funcționarea regulată a misturii stomacului se recomandă folosirea cunoscutelor prafuri Seidlitz a lui Moll. Cutii originale a 2 cor. se pot căpăta dinic prin postă de la farmacistul A. Moll, liferantul Curței din Viena Tuchlauben 9. În farmaciile din provincie să se ceară preparatul A. Moll provăzută cu marca decontravenț e și subscriere — (1)

Descoperirea polului Nord.

Știrea despre ajungerea explo aturului american Cook la polul magnetic de Nord în ziua de 21 Aprilie 1908 află mult crezământ, atât în Londra cât și la New-York, cu toate că nu mai este nici un alt martor al acestui eveniment epocal. Cook, care plecase încă din anul 1891, participând la expedițiunea Peary, s'a imbarcat la 4 Iulie pe o corabie de pescari și a pornit ca să vâneze în regiunile de Nord ale globului. Expedițiunea aceasta a durat trei luni și companiun lui Cook, Gloucesters a revenit în Decembrie 1907 la Nordsidney.

Exploratorul Cook, care se afla pe bordul vasului »Hans Egede« a povestit, că s'a imbarcat la 19 Februarie 1908, având cu sine 11 oameni, 103 câni și 13 sănii. Expediția a plecat dela vest spre apus. Intunerecul și frigul au împiedecat marșul foarte mult. Temperatura scăzuse la minus 83 grade Fahrenheit. Mai mulți câni au înghețat. Expediția însă a mers tot înainte pe urmele animalelor sălbatice. S'a împușcat cu această ocaziune 100 boi sălbatici, 7 urși și 30 de iepuri.

Unul dintre membrii expediției Nansen a declarat unui ziarist, relativ la expediția lui Cook, că iuțala cu care acesta ar fi pătruns până la polul de nord inspiră neîncredere.

Iată cum își poveste însuși Cook impresiile:

»Am luat dispozițiunile necesare pentru o ședere mai lungă în punctul cel mai îndepărtat al polului Nord, ca să continuăm acolo observațiunile științifice. Am ajuns în fine la pol, unde am simțit mult dorita suflare a vântului polar. Aceasta a fost, cum am zis, în ziua de 21 Aprilie 1908. Ceusul arăta ora 12 din zi, dar această observațiune a fost numai relativă, căci în punctul unde mă aflam se întalnesc toate meridianele.

»Un singur pas numai să facem și suntem pe cealaltă emisferă a globului pământesc. Răsăritul, Apusul, Sudul, Nordul, toate dispar, toate direcțiunile ce se deschid înaintea noastră duc acum numai spre sud...

Dar cu toată imensa noastră bucurie, ne-am aflat izolați; în afară de noi, nu era de văzut nici o altă viețuitoare. Eu și cu tovarășii mei am fost singurele ființe vii în aceea regiune fără sfârșit. Incotro îndreptam privirea, vedeam numai zăpadă, nu găseam nimic, pe care să mi se oprească ochiul, afară doar de ghețuri întinse.

ULTIME ȘTIRI.

Conzistorul metropolitan din Sibiu a hotărât!

Ultimul Nr. din »Tel. Rom.« aduce comunicatul următor:

»Conzistorul metropolitan al bisericei noastre a luat hotărâre în ședință plenară, că nu se abate de la punctul de vedere pe care a stat până acuma în chestia catechizării în școlile de stat, și se identifică cu părerile episcopatului bisericeii gr. ort. române din patrie, exprimate în remonstratiunea înaintată guvernului prin I. P. S. Sa Metropolitul Ioan Mețianu, încă la începutul anului acestuia, și publicată în numărul 87 al ziarului nostru.«

Sibiu, 4 Sept. Prezentându-se o deputație de fruntași bănățeni la Esc. Sa Mitropolitul, acesta a făgăduit, că va recomanda cu căldură spre aprobare alegerea de episcop a lui Badescu.

Arad, 4 Septembrie. Se anunță din Szemlak, că eri a trecut pe acolo un uragan îngrozitor. Trecătorii au fost trântiți la pământ; mulți arbori au fost desrădăcinați și casele descoperite. Biserica română a fost atât de sguduită, în cât acum stă să cază.

Budapesta, 4 Septembrie. Comitetul congresului de medicină a hotărât ca viitorul congres să se țină peste patru ani la Londra.

Budapesta, 4 Sept. — Contrar știrilor răspândite de presa maghiară, medicii francezi, împreună cu cei italieni vor face excursia plănuită la Constantinopol, oprindu-se în România.

Budapesta, 4 Septembrie. Medicii germani au hotărât să nu ia parte la banchetul, pe care il va da deseară Apponyi în onoarea congresiștilor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branice.

Wällischhof,

sanateriu »ranjat — după sistemul De Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizice și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultatiuni

ca celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Să capetă pretutindenii

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

Anunț de licitație.

În 13 și 14 Sept. st. n. 1909 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 17 Maiu 1908 până inclusive în 18 Iulie 1908 și anume: sub numărul 6897—1908 până inclusive cu Nr. 9894—1908, al căror termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitatia va avea loc în localul Casei de zăloge, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericele, Clasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cositor, flanelle, haine bărbătești și femeiesc, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau înoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 21 August 1909.

(8-3). Oficiul casei de amanetare din Brașov.

Cărămizi și țigle

se află în magazinul nostru din Bistrița, plața cailor Nr. 9, cu următoarele prețuri:

o mie de cărămizi { în magazin . . . 28 C.
în wagon la gara din Bistrița . . . 34 C.
o mii de țigle (șirepuri) { în magazin . . . 15 C.
în wagon la gara d'n Bistrița . . . 16 C. 40 f.

Cărămizile și țiglele (șirepurile) sunt de calitate superioară, lucrate și arse foarte bine, din vestitul lut mălos ce se află în Bistrița.

Comandele cu calea ferată se efectuează prompt. Prețul se rambursează, dacă nu se statorească altcum condițiile de livrare.

Probe la cerere se trimit.

Societatea acționară de cărămidărie în Bistrița (Beszterce). (708,1-20.)

Școală particulară.

D-șoarele Káthe și Hermine Schunn învățătoare cu Diplomă a școlii particulare Adolf Wilh. Schak în Viena **dau instrucție temeică:** în a lua măsura, a desemna fașoane, a croi și a confecționa albituri și rochi, precum și ori ce lucru de mână femeesc, broderie, pirogravură etc.

Inceputul instrucțiunii din 1 Septemvre a. c.

Anunțări se primesc în fie-care zi dela 10—12 oare a. m. și dela 4—5 oare p. m. în Strada Orfanilor Nr. 11.

Se face primirea și mai târziu înainte de 1-a și 16 a fie-cărei luni. (709,1-3.)

AVIS!

E lipsă de un contabil bun cu praxă generală, — la banca care se înființează în Gherla — Szamosujvár sub firma „Concordia“.

Sunt rugați acei domni contabili, cari reflectează la acest post, să binevoiască în timpul cel mai scurt, mai târziu până în 20 Septembrie a se adresa rugarea lor la adresa următoare: Ioan Georgiu, canonic în Szamosujvár, comunicând în ea datele personale, serviciul de până acum și condițiunile pe lângă cari sunt aplicați a primi postul amintit.

Gherla, în 1909 Septembrie 1. (707,2-3.) Fondatorii „Concordiei“.

Fundată la 1876.

Institut artistic fotografic JOSEF SCHULLER & SOHN

mai înainte Leopold Adler,

BRAȘOV,

Strada Porții Nr. 14.

Lucru solid. — Prețuri solide.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc, Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează:

Costume moderne. Fason elegant.

Depozit de

Stofe veritabile englezești.

Ape minerale de celebritate universală, din izvoarele

VICHY

Proprietatea statului franțes.

Recomandate de celebrități medicale.

Célestins: contra suferințelor de rinichi, ud, bășică, soldină, diabet.

Grande-Grille: contra suferințelor de colică la ficat, piatră la fieră, îngreunări la pânțele.

Hôpital: contra tuturor afecțiunilor dysposice.

Se capătă în toate prăvăliile de ape minerale și la farmaciile.

160,5-3. A.

AMERICA

Plecarea din HAVRE în fiecare Sâmbătă. Din VIENA în fiecare Marția. Bilete de drum pe

Linia franțeză.

Bilete de drum pe căile ferate americane la ori și care stațiune cu prețurile originale.

Informații gratis și franco să pot lua numai dela Linia franțeză.

Vien IV. Wiedner Gürtel Nr 16.

(Gegenüber der Süd u. Staatsbahn).

Adresa a se observa acurat.

(687,4-15.)

Mașine de cusut

și părțile lor constitutive, fabricat indigen și din streinătate

se capătă lucrare foarte bine și solid

cu prețuri foarte ieftine la

Michael Mooser,

39. Brașov, Strada Porții 39.

In-dispenzabil pentru

DAME

Cel mai bun cosmetic

Crema MARGIT a lui Földe's

departează după câte va zile pistrii, pete de fcoat, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele. Netezește înorețiturile și face obrazul alb, fresc și juvenil. Prețul unui borcan mic 1 cor., mare 2 cor.

ARTICOLE SPECIALE de TOALETA: Pudra Margit 1 cor. 20 b., Săpun Margit 70 b.; Pasta de dinți Margit 1 cor.; Apă de obraz Margit 1 coroană. — Trimite cu rambursă sau primind prețul. Producentul: CLELÉNS v. FÖLDES, farmacist în ARAD.

Se capătă în toate farmaciile.

Depozit principal în Brașov: Junius Hornung, Emil Jokeliu Fr. Kelemen, V. Klein, B. Kugler, Lang & Theil. droguerie; E. Neustädter, H. Oberth, V. Roth, Fr. Steiner, Teutsch & Tartler, droguerie, Sighșoara: A. V. Lingner, farmacie.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Maiu st. n. 1909 și până în 1 Oct. st. n. 1909.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 6-20 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-14 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-40 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.
- V. Tr. accel. p. Arad la órele 6-00 min. dim.

Dela Brașov la Bucuresci:

- I. Trenul de persoane la ora 3-16 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 12-05 m. p. m.
- III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).
- IV. Tren mixt la órele 6-40 séra.* (* care circula numai la Predeal).
- V. Tren accel. la órele 4-59 min. dimîn.* (* până la 15 Noemvrie)

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu-Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5.15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8-58 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la ora 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.* (* au legatură numai la Szepszi-Szt.-György)

Dela Brașov la Zérnesci (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 8-40 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 4-16 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9-46 séra.

Dela gara Bartolomeiu la Făgăraș:

- I. Tren de pers. la ora 4-37 min. dimîn.
- II. Tren la ora 7-57 minute dimineața.*
- III. Tren la ora 1-09 minute p. m. (are legatură până la Nagyszeben sos. 8-59 seara).
- IV. Tren la ora 3-27 minute p. m.*
- V. Tren la ora 5-17 minute p. m. (* până la Feketehalom.)

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7-08 dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 1-44 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 8-56 min. séra.
- V. Trenul accel. la ora 10-04 seara.

Dela Bucuresci la Brașov:

- I. Tren. de pers. la ora 7-28 min. dimîn. (numai dela Predeal).
- II. Trenul accel. la ora 1-33 min. p. m. (Are legatură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers., la ora 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt, la ora 9-18 min. séra.
- V. Trenul accel. la ora 10-14 min. seara.* (* până la 15 Noemvrie).

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8.16 m. dim.* (are legatură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la ora 6-33 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra. (* au legatură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zérnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ora 7-17 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-44 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7-07 séra.

Dela Făgăraș la gara Bartolomeiu:

- I. Tren la ora 6-44 min. dimineața.
- II. Tren la ora 9-41 min. a. m.*
- III. Tren la ora 11-55 min. a. m.
- IV. Tren la ora 6-31 minute p. m.*
- V. Tren la ora 10-04 minute seara. (* dela Feketehalom.)

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutateilor celor mai cerbicoase la stomac și pânțele, în contra căreilor și acrelei la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite hôle femeiesc a luat acest medicament de casa o rășoandire, ce creșce meru de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróna 2 — Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de rēcóá. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metódu cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. —40 b. Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucstă de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează dílnic prin rambursă postală —

La deposite se se céroá anumit preparatele provădute cu i cáltura și marca de apărare a lui A. MOLL. Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoși.